

Konkurences padome

Brīvības iela 55, Rīga, LV-1010, tālr. 67282865, fakss 67242141, e-pasts pasts@kp.gov.lv, www.kp.gov.lv

Rīgā

18.12.2020. Nr. 1.7-2/1411

Uz 02.10.2020. Nr. b/n.

Liepājas pilsētas pašvaldībai

**Liepājas pilsētas pašvaldības
pilnvarotajam pārstāvim
zvērinātam advokātam Ainaram Kreicam**

Par SIA "Liepājas RAS"

Konkurences padome (turpmāk – KP) ir saņēmusi Liepājas pilsētas pašvaldības pilnvarotās personas zvērināta advokāta A.Kreica vēstuli, kurā lūgts KP sniegt viedokli par sagatavotajiem līdzdalību kapitālsabiedrībās izvērtējumiem un šo izvērtējumu atbilstību Valsts pārvaldes iekārtas likuma (turpmāk – VPIL) 88.panta prasībām.

Priekšnoteikumi publiskas personas līdzdalībai kapitālsabiedrībā ir noteikti VPIL 88.panta pirmajā daļā, proti, tiek novērsta tirgus nepilnība, radītas preces vai pakalpojumi, vai pārvaldīti īpašumi, kas ir stratēģiski svarīgi valsts vai pašvaldības administratīvās teritorijas attīstībai vai valsts drošībai.

Savukārt, lai pamatotu, ka citādā veidā nav iespējams efektīvi sasniegt minētā panta pirmajā daļā noteiktos mērķus, publiskai personai ir nepieciešams veikt paredzētās rīcības juridisko un ekonomisko izvērtējumu, t.sk. ietekmes uz konkurenci izvērtējumu un iespējamo konkurences neitralitātes risku izvērtējumu, kā arī konsultēties ar kompetentajām institūcijām konkurences aizsardzības jomā un komersantus pārstāvošajām biedrībām vai nodibinājumiem.

Pašvaldība ir veikusi VPIL 88.panta otrajā daļā paredzēto rīcības juridisko un ekonomisko izvērtējumu (attiecībā uz atkritumu apsaimniekošanas (apglabāšanas) pakalpojumu sniegšanu), kā arī konsultējusies ar biedrību "Latvijas atkritumu saimniecības uzņēmumu asociācija" un Latvijas Atkritumu saimniecības asociāciju (LASA), saņemot to viedokļus, kā arī lūgusi Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameras viedokli.

Ievērojot minēto, KP sniegs viedokli (atzinumu) par saņemtā izvērtējuma par līdzdalības saglabāšanu SIA „Liepājas RAS” atbilstību VPIL 88.panta nosacījumiem.

Izvērtējumā norādīts, ka SIA „Liepājas RAS” ir izveidota ar mērķi realizēt dibinātāju funkcijas un uzdevumus atkritumu apsaimniekošanas un vides aizsardzības jomā.

SIA "Liepājas RAS" vispārējais stratēģiskais mērķis – veikt atkritumu savākšanu, uzglabāšanu, pārvadāšanu, reģenerāciju un apglabāšanu, šo darbību pārraudzību, atkritumu apglabāšanas vietu aprūpi pēc to slēgšanas. Stratēģiskais mērķis izriet no pašvaldības

autonomās funkcijas, un atbilst likuma „Par pašvaldībām” 15.panta pirmās daļas 1.punktā noteiktajai pašvaldības autonomajai funkcijai: organizēt iedzīvotājiem komunālos pakalpojumus (atkritumu apsaimniekošana).

Pašvaldības līdzdalības apjoms SIA “Liepājas RAS” ir 65,85%. Pārējie SIA “Liepājas RAS” dalībnieki ir Grobiņas novada pašvaldība (3,2911%) un SIA “RAS 30” (30,856%), kura dalībnieki ir Aizputes, Durbes, Grobiņas, Nīcas, Pāvilostas, Priekules, Rucavas, Vaiņodes novadu pašvaldības¹.

Kā SIA “Liepājas RAS” komercdarbības veids atbilstoši NACE klasifikatoram ir norādīts – atkritumu apstrāde un izvietošana (izņemot bīstamos atkritumus) – 38.21.

Pamatdarbības ietvaros SIA “Liepājas RAS” apsaimnieko Liepājas reģionālo atkritumu poligonu Grobiņas novada, Grobiņas pagasta „Ķīvītes”, kuru saskaņā ar Liepājas reģionālo atkritumu apsaimniekošanas plānu 2014. – 2020.gadam izmanto atkritumu radītāji no šādām pašvaldībām: Liepājas pilsēta, Aizputes novads, Brocēnu novads, Durbes novads, Grobiņas novads, Nīcas novads, Pāvilostas novads, Priekules novads, Rucavas novads, Saldus novads, Skrundas novads, Vaiņodes novads.

Kā citi SIA “Liepājas RAS” darbības veidi norādīti – biogāzes ieguve, elektroenerģijas ražošana un tirdzniecība (kā subproduktu pārdodot siltumenerģiju), Liepājas reģiona Atkritumu apsaimniekošanas plāna izpildes koordinēšana un realizēšana, konsultēšana, izglītojošo pasākumu veikšana, videi draudzīgas un atbildīgas domāšanas un dzīvesveida popularizēšana, projektu vides aizsardzības un citās jomās gatavošana un realizēšana, nekustamā īpašuma (zemes) iznomāšana, kā arī 2004.gadā slēgtās Liepājas pilsētas izgāztuves “Šķēde” apsaimniekošana un rekultivēšana.

Atbilstoši SIA “Liepājas RAS” 2019.gada pārskatā norādītajai informācijai – 2019.gada kopējie ieņēmumi – 2 713 503 EUR, no tiem ieņēmumi no sadzīves atkritumu pieņemšanas – (*) EUR, ieņēmumi no citu atkritumu pieņemšanas – (*) EUR, ieņēmumi no elektroenerģijas tirdzniecības – (*) EUR. SIA “Liepājas RAS” 2019.gada peļņa – 36 985 EUR.

Iesniegtajā līdzdalības izvērtējumā norādīts, ka SIA “Liepājas RAS” veicamā komercdarbība atbilst VPIL 88.panta pirmajā daļā noteiktajiem priekšnoteikumiem.

Apsaimniekojot Liepājas reģionālo atkritumu poligonu “Ķīvītes”, SIA “Liepājas RAS” nodrošinātais pamatpakalpojums ir atkritumu apglabāšana. Sadzīves atkritumu poligons “Ķīvītes” ir vienīgais sadzīves atkritumu poligons Dienvidkurzemē un atbilstoši atkritumu nozari regulējošajiem normatīvajiem aktiem² un plānošanas dokumentiem³, Liepājas atkritumu apsaimniekošanas reģionā savāktie nešķirotie atkritumi jānogādā sadzīves atkritumu poligonā “Ķīvītes”. SIA “Liepājas RAS” neveic atkritumu savākšanas un pārvadāšanas pakalpojumus Pašvaldības teritorijā, bet nodrošina dažāda veida atkritumu pieņemšanu atkritumu poligona teritorijā, t.sk., pieņemot privātpersonu šķirotos atkritumus.

Ņemot vērā Eiropas Savienības un Latvijas politiku atkritumu nozarē, kas vērsta uz apglabājamo atkritumu daudzuma samazināšanu, sadzīves atkritumu apglabāšanas pakalpojumus nodrošina publisku personu izveidotas kapitālsabiedrības, jo privātie komersanti nav ieinteresēti uzsākt sniegt atkritumu apglabāšanas pakalpojumus. Privātie komersanti ir ieinteresēti attīstīt videi draudzīgākus un vides politikai atbilstošākus atkritumu apsaimniekošanas veidus (šķirošana, pārstrāde, reģenerācija un tml.), koncentrējoties uz iespējamu atkritumu daudzuma samazināšanu, ņemot vērā arī pieaugošo dabas resursu nodokli par atkritumu apglabāšanu. Tā kā nav iespējams veikt pilnīgi visu atkritumu reģenerāciju, arī ilgtermiņā atkritumu radītājiem būs nepieciešams atkritumu

¹https://www.varam.gov.lv/sites/varam/files/content/files/ATR%20reforma/Info%20par%20novadiem/dienvidkurzemes_novads_2020.pdf

² [Atkritumu apsaimniekošanas likums](#), Ministru kabineta 25.06.2013. noteikumi Nr.337 “Noteikumi par atkritumu apsaimniekošanas reģioniem”, [Liepājas pilsētas domes 22.01.2015. saistošie noteikumi Nr.5 “Liepājas pilsētas sadzīves atkritumu apsaimniekošanas noteikumi”](#)

³ [Atkritumu apsaimniekošanas valsts plāns 2013.-2020.gadam \(apstiprināts ar Ministru kabineta 21.03.2013. rīkojumu Nr.100\)](#), [Liepājas reģionālais atkritumu apsaimniekošanas plāns 2014.-2020.gads](#).

apglabāšanas pakalpojums. Pašvaldībai, izbeidzot savu darbību atkritumu apglabāšanas nozarē un privātajiem tirgus dalībniekiem neiesaistoties atkritumu apglabāšanas nozarē, atkritumu radītājiem nebūs iespējams veikt reģenerācijas procesam nepakļauto atkritumu apglabāšanu, vai arī atkritumu radītāji izvēlēties alternatīvus atkritumu apglabāšanas veidus, kas varētu novest pie vides piesārņojuma un nelabvēlīgas ietekmes uz iedzīvotāju veselību.

Nemot vērā, ka SIA "Liepājas RAS" veic pašvaldības autonomo funkciju sadzīves atkritumu apsaimniekošanas jomā, kā arī attiecīgā SIA "Liepājas RAS" darbība, ir pamatota ar atkritumu apsaimniekošanas nozares normatīvajiem aktiem un plānošanas dokumentiem, KP atzīst, ka SIA "Liepājas RAS" darbība, apsaimniekojot Liepājas reģionālo atkritumu poligonu "Ķīvītes", nodrošinot sadzīves atkritumu apglabāšanu, ir uzskatāma par atbilstošu Valsts pārvaldes iekārtas likuma 88.panta pirmās daļas 1., 2. un 3.punktam, t.i., tiek novērsta tirgus nepilnība, tiek radīti pakalpojumi, kas ir stratēģiski svarīgi valsts vai pašvaldības administratīvās teritorijas attīstībai un pārvaldīts tāds īpašums, kas ir stratēģiski svarīgs valsts vai pašvaldības administratīvās teritorijas attīstībai vai valsts drošībai.

Attiecībā uz elektroenerģijas un siltumenerģijas ražošanu un tirdzniecību, izvērtējumā norādīts, ka saražoto elektroenerģiju SIA "Liepājas RAS" pārdod AS "Enerģijas publiskais tirgotājs". Siltumenerģija, kuru SIA "Liepājas RAS" iegūst elektroenerģijas ražošanas procesā, tiek izmantota savām vajadzībām, bet tā kā siltumenerģija tiek saražota lielākā apmērā nekā nepieciešama pašpatēriņam, tad SIA "Liepājas RAS" pārdod saražoto siltumenerģiju komersantiem, kuri var nodrošināt tās lietderīgu izmantošanu.

KP ieskatā izvērtējumā būtu sniedzama plašāka informācija un skaidrojums par biogāzes ieguves procesa saistību ar elektroenerģijas un siltumenerģijas ražošanas procesu. KP ir iepazinies ar SIA "Liepājas RAS" tīmekļa vietnē norādīto informāciju, ka kopš 2010.gada Liepājas Universitāte sadarbībā ar SIA "Liepājas RAS" realizē Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) projektu "Jaunas tehnoloģijas un programmnodrošinājuma izstrāde biogāzes ieguves procesu optimizācijai". Tā kā SIA "Liepājas RAS" ir viens no trijiem uzņēmumiem Latvijā, kas biogāzi iegūst no atkritumiem un to pārstrādā elektroenerģijā, SIA "Liepājas RAS" apsaimniekotais poligons Ķīvītes izvēlēts kā projekta pētījumu tehnoloģiskā bāze⁴.

Attiecībā uz SIA "Liepājas RAS" piederošo nekustamo īpašumu (zemes) iznomāšanu izvērtējumā norādīts, ka SIA "Liepājas RAS" tai piederošos zemes gabalus, kuri atrodas atkritumu apglabāšanas poligona tuvumā, piedāvā iznomāt komercdarbības veicējiem, lai privātie komersanti varētu attīstīt uzņēmējdarbību, kas saistīta ar atkritumu apsaimniekošanu vai citiem SIA "Liepājas RAS" pieejamajiem resursiem (siltumenerģija). KP secina, ka attiecīgie pakalpojumi, tiek sniegti ar mērķi pēc iespējas efektīvāk izmantot SIA "Liepājas RAS" rīcībā esošos resursus.

Arī attiecībā uz citiem SIA "Liepājas RAS" darbības veidiem – Liepājas reģiona Atkritumu apsaimniekošanas plāna izpildes koordinēšanu un realizēšanu, konsultēšanu, izglītojošo pasākumu veikšanu, videi draudzīgas un atbildīgas domāšanas un dzīvesveida popularizēšanu, projektu vides aizsardzības un citās jomās gatavošanu un realizēšanu, 2004.gadā slēgtās Liepājas pilsētas izgāztuves "Šķēde" apsaimniekošanu un rekultivēšanu, iesniegtajā juridiskajā un ekonomiskajā izvērtējumā nav sniegta informācija un vērtējums par konkrētajiem darbības veidiem, to atbilstību kādam no VPIL 88.panta pirmajā daļā noteiktajiem priekšnoteikumiem. Tādējādi KP var tikai pirmšķietami novērtēt, ka ar Liepājas pilsētas izgāztuves "Šķēde" rekultivēšanu saistītie darbi un apsaimniekošana, varētu tāpat saturēt VPIL 88.panta pirmās daļas priekšnoteikumus. KP atgādina, ka neatkarīgi no tā, vai veiktais izvērtējums ir sākotnējais izvērtējums vai līdzdalības pārvērtēšana⁵, izvērtējums ir jāveic par katru no publiskas personas kapitālsabiedrības darbības veidiem⁶, kā arī

⁴ <https://liepajasras.lv/lv/projekti/biogazes-projekts/>

⁵ Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 7.panta pirmā daļa, sk. šeit <https://likumi.lv/ta/id/269907-publiskas-personas-kapitala-dalu-un-kapitalsabiedribu-parvaldibas-likums>

⁶ Konkurences padomes priekšnoteikumi publiskas personas līdzdalībai kapitālsabiedrībā un tās izvērtēšana, sk. šeit https://ej.uz/PP_lidzdalibasizvertesana

izvērtējums nedrīkst būt formāls.

KP secina, ka iepriekšminētās darbības, t.sk. sabiedrības konsultēšanas un izglītošanas pasākumi, ir saistīti ar SIA "Liepājas RAS" pamatdarbību atkritumu apsaimniekošanas nozarē, izpildot tai ar normatīvajiem aktiem un politikas plānošanas dokumentiem paredzētās funkcijas Liepājas atkritumu apsaimniekošanas reģionā.

Apkopojot iepriekšminēto, KP secina, ka SIA "Liepājas RAS" darbība, apsaimniekojot Liepājas reģionālo atkritumu poligonu "Ķīvītes", nodrošinot Liepājas atkritumu apsaimniekošanas reģionā savākto sadzīves atkritumu apglabāšanu, uzskatāma par atbilstošu VPIL 88.panta pirmās daļas 1., 2. un 3.punktam.

Vienlaikus, kā jau iepriekš minēts, KP norāda uz Pašvaldības pienākumu veikt atbilstošu izvērtējumu par visiem SIA "Liepājas RAS" darbības veidiem, papildinot sagatavoto izvērtējumu, kā arī papildināto izvērtējumu iesniedzot KP.

Ar cieņu
priekšsēdētāja p.i.

J. Račko